Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi alkuperäisen taideteoksen tekijän hyväksi tulevasta jälleenmyyntikorvauksesta

(96/C 178/05)

KOM(96) 97 lopull. — 96/085(COD)

(Komission esittämä 25 päivänä huhtikuuta 1996)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä,

sekä katsovat, että

1. tekijänoikeuden alalla oikeus jälleenmyyntikorvaukseen (droit de suite) teoksen myynnistä on luovuttamaton alkuperäisen taideteoksen tai käsikirjoituksen tekijälle kuuluva oikeus sen jälkeen kun tekijä on luovuttanut teoksensa ensimmäisen kerran,

2. tämän oikeuden tarkoituksena on taata tekijöille osuus heidän teostensa taloudellisesta menestyksestä; tämän oikeuden tavoitteena on taloudellisen tilanteen tasapainon aikaansaaminen tekijöiden ja muiden heidän teostensa toistuvasta esittämisestä hyötyvien taiteilijoiden välille,

3. oikeus jälleenmyyntikorvaukseen on olennainen osa tekijänoikeutta ja muodostaa välttämättömän etuoikeuden tekijöille; tällaisen oikeuden määrääminen kaikkiin jäsenvaltioihin vastaa tarpeeseen taata taiteilijoille riittävä ja yhtenäinen suoja,

4. yhteisön perustamissopimuksen 128 artiklan 4 kohdan mukaan yhteisön on otettava kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon perustamissopimuksen muiden määräysten mukaisessa toiminnassaan,

5. kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn Bernin yleissopimuksen perusteella oikeus jälleenmyyntikorvaukseen voidaan panna täytäntöön ainoastaan, jos kansallinen tekijänoikeuslaki sen sallii; oikeus jälleenmyyntikorvaukseen on tästä syystä valinnainen ja kuuluu Euroopan yhteisön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisalaan; kun sovelletaan yhteisön perustamissopimuksen 6 artiklassa tarkoitettua, 20 päivänä lokakuuta 1993 annetussa Phil Collins —tuomiossa [1] (asioissa C-92/92 ja C-326/92) täsmennettyä, syrjimättömyyden periaatetta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, ettei voida vedota kansallisiin vastavuoroisuudesta annettuihin säännöksiin oman maan kansalaisten oikeuksien kieltämiseksi muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta; tällaisten lausekkeiden soveltaminen yhteisössä on tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaista, mikä johtuu kaiken kansallisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisestä,

6. useimpien jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä määrätään nykyisin oikeudesta jälleenmyyntikorvaukseen; tällaisessa lainsäädännössä, jos se on olemassa, on tiettyjä erilaisia piirteitä, erityisesti sen tarkoittaminen teosten, kyseisen oikeuden edunsaajien, sovellettavien prosenttiosuuksien, oikeuden soveltamisalaan kuuluvan myynnin sekä kyseisen korvauksen perusteen osalta; kyseisen oikeuden soveltamisella tai soveltamattomuudella on huomattava merkitys kilpailuedellytyksille yhteismarkkinoiden sisällä; jokaisen taideteoksen myyntiä harkitsevan henkilön on välttämätöntä ottaa huomioon tämä tekijä, kuten muutkin veronluonteiset kustannukset; lisäksi tämä oikeus on eräs niistä tekijöistä, jotka johtavat kilpailun vääristymien syntymiseen sekä myynnin siirtymiseen muualle yhteisössä.

7. tällaiset erot jäsenvaltioiden kyseisen oikeuden soveltamisalassa vaikuttavat suoraan kielteisesti perustamissopimuksen 7 a artiklan mukaiseen taideteosten sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan; tällaisessa tilanteessa asianmukaisen oikeudellisen perustan muodostaa yhteisön perustamissopimuksen 100 a artikla,

8. perustamissopimuksessa määriteltyihin yhteisön tavoitteisiin sisältyy yhä yhtenäisemmän unionin aikaansaaminen Euroopan kansojen välillä, yhteisöön kuuluvien valtioiden välisten suhteiden lähentäminen sekä niiden taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen edistäminen yhteisen toiminnan kautta poistamalla Eurooppaa jakavat esteet; tämän saavuttamiseksi perustamissopimuksessa määrätään sisämarkkinoiden luomisesta ja täten tavaroiden vapaan liikkumisen esteiden poistamisesta, palvelujen tarjoamisen

[1] Kok. 1993, s. I-5145.

vapaudesta ja sijoittautumisvapaudesta, sekä sellaisen järjestelmän luomisesta, jolla taataan, ettei kilpailu yhteismarkkinoilla vääristy; jäsenvaltioiden jälleenmyyntikorvausta koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen johtaisi osaltaan näiden tavoitteiden toteutumiseen,

9. yhteisön arvonlisäverojärjestelmän täydentämisestä ja neuvoston direktiivin 77/388/ETY [1] muuttamisesta annetussa direktiivissä N:o 94/5/EY [2] otetaan käyttöön asteittainen yhteisön ohjelma muun muassa taide-esineisiin sevellettavaa verotusta varten; verotuksen alueelle rajatut toimenpiteet eivät riitä takaamaan taidemarkkinoiden yhtenäistä toimintaa; tämä tavoite voidaan saavuttaa ainoastaan yhdenmukaistamalla jälleenmyyntikorvausta koskevaa lainsäädännön alaa,

10. olisi poistettava olemassa olevat lainsäädännon erot, jotka vääristävät sisämarkkinoiden toimintaa, ja olisi estettävä uusien erojen esiintyminen; sen sijaan ei ole tarpeen poistaa sellaisia eroja tai estää sellaisten erojen syntymistä, joiden ei katsota vahingoittavan sisämarkkinoiden toimintaa,

11. ei ole tarpeen yhdenmukaistaa jälleenmyyntikorvausta koskevia jäsenvaltioiden lakien kaikkia säännöksiä; riittää kun yhdenmukaistaminen rajoitetaan koskemaan sellaisia kansallisen lain säännöksiä, jotka välittömimmin vaikuttavat sisämarkkinoiden toimintaan; tämän rajoitetun yhdenmukaistamisen tavoitteita ei kuitenkaan voida saavuttaa riittävästi, jos jäsenvaltiot toimivat yksin; ehdotettu toiminta ei kuitenkaan ylitä sitä, mikä on perustamissopimuksen 3 b artiklan kolmannen kohdan mukaisesti tarpeen edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi; tämä ehdotus on täysin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden vaatimusten mukainen,

12. tekijänoikeuden suoja-aika on voimassa 70 vuotta taiteilijan kuoleman jälkeen *(post mortem auctoris)* neuvoston direktiivin 93/98/EY [3] säännösten mukaisesti; jälleenmyyntikorvausta koskevan oikeuden soveltamista tulisi siksi koskea samanpituinen suoja-aika; ainoastaan alkuperäiset nyky- tai modernin taiteen teokset voivat kuulua kyseisen oikeuden soveltamisalaan; yleensä nyky- tai modernin taiteen teokset muodostavat ainoastaan suhteellisen vaatimattoman osan julkisten huutokauppojen myynnistä,

13. jälleenmyyntikorvausta koskevan oikeuden soveltamisalaa olisi laajennettava kattamaan kaikki jälleenmyynti, poikkeuksena yksityishenkilöiden väliset teokseen kohdistuvat liiketoimet sen jälkeen, kun tekijä on luovuttanut teoksensa ensimmäisen kerran; tätä oikeutta sovelletaan kaikkien ammattimaisten myyjien, kuten huutokauppakamarien, taidegallerioiden ja yleisesti kaikkien taidekauppiaiden liiketoimiin,

14. olisi tarpeen luoda tehokas jälleenmyyntikorvauksen järjestelmä kansallisella tasolla jo saatujen kokemusten pohjalta; on asianmukaista määrätä jälleenmyyntikorvaus myyntihinnasta lasketun prosenttiosuuden eikä sellaisten teosten lisäarvon perusteella, joiden alkuperäinen arvo on noussut,

15. olisi välttämätöntä yhdenmukaistaa tämän oikeuden alaan kuuluvat taide-esineiden ryhmät; sovelletun taiteen teokset olisi ilmeisesti paras jättää soveltamisalan ulkopuolelle,

16. yhteisön vähimmäiskynnysarvon vahvistamisessa jälleenmyyntikorvauksen soveltamisen perustaksi otetaan huomioon sisämarkkinoiden vaatimukset; jäsenvaltioilla olisi kuitenkin oltava mahdollisuus vahvistaa kansalliset kynnysarvot pienemmiksi kuin yhteisön kynnysarvo nuorten taiteilijoiden etujen edistämiseksi,

17. jättämällä perimättä sovellettavaa kynnysarvoa pienemmät jälleenmyyntikorvaukset on mahdollista välttää suhteettomat perimis- ja hallintokulut,

18. eri jäsenvaltioiden soveltamat jälleenmyyntikorvauksen prosenttiosuudet eroavat tällä hetkellä huomattavasti toisistaan; nyky- ja modernin taiteen taideteosten sisämarkkinoiden tehokas toiminta edellyttää yhtenäisten prosenttiosuuksien vahvistamista,

19. hinnan osaan perustuvan vähenevän prosenttiosuuden järjestelmän avulla voidaan välttää yhteisön lainsäädännön kiertäminen kyseisen oikeuden alalla; näiden osuuksien tulee kuvastaa samanaikaisesti taidepiirien ja taidemarkkinoiden etuja,

20. myyjä on jälleenmyyntikorvauksen osuuden tarkoittamassa mielessä velallinen; myyjä on se henkilö tai yritys, jonka nimissä myynti on tapahtunut,

21. olisi toivottavaa säätää mahdollisuudesta mukauttaa kynnysarvoja ja prosenttiosuuksia tietyin väliajoin; tästä syystä olisi suotavaa antaa komission tehtäväksi määräaikaisten kertomusten laatiminen jälleenmyyntikorvauksen soveltamisen käytännön vaikutuksista ja tarvittaessa ehdotusten tekeminen kynnysarvon ja prosenttiosuuden muuttamiseksi,

(1) EYVL N:o L 145, 13.6.1977, s. 1.
(2) EYVL N:o L 60, 3.3.1994, s. 16
(3) EYVL N:o L 290, 24.11.1993, s. 9

22. jälleenmyyntikorvauksen edunsaajat olisi määritettävä toissijaisuusperiaatetta kunnioittaen; tämän vuoksi ei ole suotavaa puuttua tässä direktiivissä jäsenvaltioiden kansallisen perintöoikeuden alaan; tekijänoikeuden haltijan oikeudenomistajilla on kuitenkin oltava täysi oikeus jälleenmyyntikorvaukseen tekijän kuoleman jälkeen,

23. olisi syytä jättää jäsenvaltioiden tehtäväksi päättää jälleenmyyntikorvausten määrien perimistä ja hallintoa koskevista yksityiskohtaisista sännöistä; tässä suhteessa yhteisvalvontajärjestön suorittama hallinnointi on yksi mahdollisuus muiden joukossa; jäsenvaltioiden on kuitenkin taattava toisista jäsenvaltioista peräisin olevien tekijöiden hyväksi kerättyjen korvausmärrien vahvistaminen, periminen ja jakelu,

24. jälleenmyyntikorvauksen etu on rajattava ainoastaan yhteisön jäsenmaiden kansalisiin ja sellaisiin ulkomaisiin tekijöihin, joiden maat takaavat vastaavan suojan yhteisön jäsenvaltioiden tekijöille, ja

25. olisi luotava myyntitapahtumien valvonnan mahdollistavia soveltuvia menettelyjäkäytännön edellytysten mukaisesti niin, että taataan jälleenmyyntikorvauksen tekohas soveltaminen jäsenvaltioissa; tämä merkitsee tekijälle tai tekijän edustajalle oikeutta hankkia tarvittavat tiedot jälleenmyyntikorvauksen maksuvelvolliselta,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

Jälleenmyyntikorvausoikeuden kohde

Jäsenvaltiot myöntävät alkuperäisen taideteoksen tekijälle oikeuden jälleenmyyntikorvaukseen luovuttamattomana oikeutena saada prosenttiosuus kaikista teoksen jälleenmyynnistä saaduista myyntihinnoista, lukuun ottamatta henkilön yksityishenkilönä suorittamia liiketoimia, sen jälkeen kun teos on luovutuksen kohteena tekijän luovutettua teoksensa ensimmäisen kerran.

2 artikla

Jälleenmyyntikorvauksen alaiset taideteokset

Tässä direktiivissä alkuperäisellä teoksella tarkoitetaan käsikirjoituksia ja kuvataiteiden teoksia, kuten tauluja, kollaaseja, maalauksia, piirustuksia, kaiverruksia, kuparipiirroksia, litografioita, veistoksia, tekstiilitaidetta, keramiikka ja valokuvia siinä määrin kuin ne ovat kokonaisuudessaan taiteilijan luomia tai jos kyseiset teokset ovat yhteisössä alalla vallitsevan käytännön mukaan alkuperäisiä, omaperäisiä taideteoksia.

II LUKU

ERITYISET SÄÄNNÖKSET

3 artikla

Kynnysarvo

1. Ensimmäisessä artiklassa tarkoitettu oikeus tulee sovellettavaksi myyntihinnasta, joka on yhtä suuri tai suurempi kuin 1 000 ecua.

2. Jäsenvaltiot voivat vahvistaa 1 kohdassa tarkoitettua kynnysarvoa alhaisemman kansallisen kynnysarvon.

4 artikla

Prosenttiosuus ja periminen

Edellä 1 artiklassa tarkoitettua jälleenmyyntikorvausta peritään seuraavin prosenttiosuuksin:

a) neljä prosenttia myyntihinnasta 1 000 ja 50 000 ecun välisestä hinnasta,

b) kolme prosenttia 50 000 ja 250 000 ecun välisestä hinnasta,

c) yksi prosentti yli 250 000 ecun suuruisista myyntihinnoista.

Jälleenmyyntikorvaus peritään myyjältä.

5 artikla

Laskentaperuste

Edellä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetuilla myyntihinnoilla tarkoitetaan verottomia hintoja.

6 artikla

Jälleenmyyntikorvaukseen oikeutetut

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettu oikeus kuuluu teoksen tekijälle ja tekijän kuoleman jälkeen hänen oikeudenomistajilleen.

2. Jäsenvaltiot voivat päättää perittävien jälleenmyyntikorvausten yhteisestä hallinnasta. Ne määrittävät perimistä ja jakelua koskevat yksityiskohtaiset säännöt niissä tapauksissa, joissa tekijä on toisen jäsenvaltion kansalainen.

7 artikla

Kolmansien maiden oikeutetut

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kolmansista maista peräisin olevat tekijät hyötyvät 1 artiklassa tarkoitetusta oikeudesta tämän direktiivin mukaisesti siinä määrin kuin yhteisön jäsenvaltioista peräisin olevat taiteilijat hyötyvät vastavuoroisuudesta kyseisissä kolmansissa maissa.

8 artikla

Jälleenmyyntikorvausoikeuden voimassaoloaika

Edellä 1 artiklassa tarkoitettu oikeus on voimassa tekijänoikeuden suojan voimassaoloajasta annetun direktiivin 93/98/ETY 1 artiklassa määritellyn ajanjakson.

9 artikla

Oikeus tietojen hankkimiseen

Tekijä tai hänen edustajansa voi vaatia kaikilta kauppiailta, myyntijohtajilta tai julkisten huutokauppojen järjestäjiltä kaikkea tietoa tässä direktiivissä tarkoitettujen alkuperäisten taide-esineiden kuluvan vuoden myynnistä, joka on välttämätöntä jälleenmyyntikorvauksen saamiseksi.

III LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

10 artikla

Tarkistaminen

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2004, ja sen jälkeen joka viides vuosi, kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia jälleenmyyntikorvauksen vähimmäiskynnysarvon ja prosenttiosuuden mukauttamiseksi alan tilanteen kehitykseen.

11 artikla

Kansallisten täytäntöönpanotoimien toteutus

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan ennen 1 päivää tammikuuta 1999.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

12 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.*

13 artikla

Jäsenvaltiot, joille direktiivi on osoitettu

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.